

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 16/2004 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2005

INLEDNING

Remiss

Riksdagens biträdande generalsekreterare meddelade utskottet genom en skrivelse den 16 september 2004 i det syfte som framgår av 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning att riksdagen den 16 september remitterat regeringens proposition om statsbudgeten för 2005 (RP 151/2004 rd) till finansutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomidirektör Hannele Laihonen, biträdande avdelningschef Christian Krogell, överinspektör Markku Himanen och överinspektör Marja Hilska-Aaltonen, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Seija Kivinen och budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet
- äldre forskare Jukka Aarnio, Skogsforskningsinstitutet

- expert för tjänstemannaverksamhet Pertti Syrjälä, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- direktör för forskningsstationen i Norra Östern Erkki Joki-Tokola och äldre forskare Elina Virtanen, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
- direktör Seppo Aaltonen och biträdande skogschef Timo Nyrhinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ordförande Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf
- ombudsman Markku Väre, Skogsindustri rf
- branschchef Tomi Salo, Maskinföretagarnas förbund rf
- enhetschef Tage Fredriksson, Träenergi rf.

Avgränsning av utlåtandet

Utskottet avgränsar sina detaljerade överväganden till de frågor som nämns nedan.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Tillräckligheten av resurserna för skogsförbättringsåtgärder

Utskottet konstaterar att arbetslagsspecifika kvantitetsmål samt målet om offentlig stödfinansiering för säkerställandet av trädproduktionen

finns uppställda i Nationella skogsprogrammet 2010 (nationellt skogsprogram). Enligt utredning lyckades man inte under de första åren av programmet uppnå de uppställda målen. Till en början lät man bli att utnyttja en del av det offentliga stödet, men under de senaste åren har stödet för virkesproduktionen inte räckt till. I

fråga om vård av ungskog (plantskogsvård och sanering av ungskog) har arealmålet om 250 000 hektar så gott som uppnåtts när man räknar upp samtliga skogsägargrupperns prestationer. För de enskilda skogarnas del har det i skogsprogrammet uppställda finansieringsmålet för offentligt stöd dock klart överskridits, vilket lär bero på att tyngdpunkten har förflyttats till mognare plantskog och unga gallringsskogar. Istandsättningsdikningar är viktiga med tanke på säkerställandet av virkesproduktionen, men där har varken de kvantitativa eller finansiella målen uppnåtts. Däremot har målet om byggandet av skogsvägar uppnåtts. År 2003 var det första året då antalet ombyggda skogsvägar i enskilda skogar översteg antalet nybyggda vägar.

I en utredning till utskottet konstateras också att kampanjen som riktats till vård av ungskog samt förbättrade finansieringsvillkor har haft konkret betydelse med tanke på aktiveringen av skogsägarnas verksamhet. Under de senaste åren har genomförda skogsprojekt upprepa gånger finansierats med följande års budgetmedel. Enligt inkommen utredning innebär de gällande finansieringsvillkoren att det finns ett underskott på 6 200 000 euro i det offentliga stödet jämfört med det mål som finns uppställt i det nationella skogsprogrammet. Å andra sidan kan avsevärt ändrade finansieringsvillkor försvaga skogsägarnas investeringsvilja och minska den redan uppnådda prestationsvolymen. *Utskottet anser det nödvändigt att finansieringen av det nationella skogsprogrammet tryggas med ett tilläggsanslag på 6 200 000 euro för att främja en hållbar virkesproduktion.*

Under moment 30.60.44 i budgetpropositionen (Stöd för trygghet av virkesproduktionens uthållighet) konstaterar man följande: "Av anslaget får 2 000 000 euro användas för utgifter som föranleds av att omfattningen av stödet för flisning och tillvaratagande av energivirke utökats till följd av en ändring i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk". Om regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (RP 174/2004 rd) inte träder i kraft under år 2005, kan inte heller ett anslag på

2 000 000 euro anvisas för skogscentraler från det totala anslaget under moment 30.60.44, vilket är 63 380 000 euro. *Utskottet anser det nödvändigt att ordalydelsen i moment 30.60.44 ändras enligt följande: "Av anslaget får högst 2 000 000 euro användas för utgifter som föranleds av att...", vilket gör det möjligt att använda hela anslaget under moment 30.60.44 för utbetalning av statsstöd i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk som avses träda i kraft år 2005.*

Finansiering av landsbygdsrådgivning

I utredningen till utskottet konstaterar man att anslagen på momentet (numera 30.10.50, tidigare 30.15.40) reserverade för utvecklingen av landsbygdsnäringar har minskat sedan 1991. Orsaken till detta är att systemet med statsbidrag för vakanser inom landsbygdsrådgivning och forskning monterades ner i början av 1990-talet samtidigt som den ekonomiska recessionen inföll. Under den tid den ovan nämnda systemet rådde följde statsbidragens utveckling den allmänt stigande kostnadsnivån. Från 1991 fram till 2004 har statsunderstödet sjunkit nominellt sett med 56 procent. Efter 1996 (fram till 2005) har den nominella minskningen varit mindre, trots att det reellt sett hela tiden har skett en minskning.

Man har tidvis varit tvungen att se över utgiftsramen för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Revideringarna har lett till att minskningen av anslagen har riktat sig mot de anslag som beviljas enligt prövning och anslagen för landsbygdsrådgivningen tillhör just denna grupp.

Jord- och skogsbruksministeriets ursprungliga förslag till momentet var 11 840 000 euro, vilket motsvarar anslagsnivån för 2004, när man drar ifrån den en summa på 330 000 euro som riksdagen lagt till för det här året. Anslagen på momentet minskade ändå med 500 000 euro, vilket innebär att regeringen föreslår ett anslag på 11 340 000 euro under moment 30.10.50. Utskottet vill ändå fästa uppmärksamhet vid att reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik betyder märkbara förändringar i jordbrukets

stödsystem under de kommande åren. En del av de s.k. kompletterande villkoren som hänför sig till reformen kommer att träda i kraft under 2005. Till dessa villkor hör krav som gäller gott jordbruk och miljön samt lagstadgade krav på identifiering och registrering av djur. Därmed kommer reformen att öka behovet av rådgivning. *Utskottet anser det viktigt att man i statsbudgeten för 2005 anvisar under momentet ett anslag som motsvarar anslagsnivån för 2004.*

Skogsforskningsinstitutet forskningscentrum i Joensuu

Beslutet om utvecklandet av forskningscentret i Joensuu fattades år 2000. Genom att stärka skogsforskningen vill man främja regionens ekonomiska och företagsverksamhet inom skogsbranschen samt nå en löning på frågan om Skogsforskningsinstitutets utrymmesbrist i huvudstadsregionen. Detta betydande beslut om decentraliseringen av statliga funktioner innebär att 60 nya och stadigvarande tjänster ska inrättas fram till utgången av 2005 och att ett nytt verksamhetshus i trä ska byggas upp för forskningscentret.

Utvecklandet av forskningscentret i Joensuu har sedan 2001 understötts i statsbudgeten i form av ett fast anslag på 840 000 euro. Detta möjliggjorde att tjänster har kunnat inrättas i enlighet med tidtabellen ända fram till 2003, då personalutvecklingen stannade upp.

Forskningscentret föreslog att ett årligt anslag på 600 000 euro ska intas i statsbudgeten för att täcka extra hyreskostnader. Orsaken till de ökade hyreskostnaderna är den allt större utrymmesbristen till följd av att antalet anställd personal har fördubblats under 2001—2004. Trots detta intar budgetpropositionen endast hälften, dvs. 300 000 euro, av det som föreslagits för Joensuu forskningscentrums hyreskostnader. Om det föreslagna anslaget inte kan intas i statsbudgeten, kan personalökningen vid forskningscentret i Joensuu på grund av Skogsforskningsinstitutets strama ekonomiska situation bromsas upp och förslängas med åtminstone två år från det uppställda målet.

Med hänvisning till det ovan anförda anser utskottet det viktigt att ett årligt anslag på 600 000 euro intas i statsbudgeten under momentet för Skogsforskningsinstitutets omkostnader för de hyreskostnader som nybygget av forskningscentret i Joensuu föranleder.

Dessutom vill utskottet framföra att det i olika sammanhang har framkommit att de statliga ämbetsverk och inrättningar som fungerar som Senatfastigheters hyresgäster har problem med utrymmeskostnader. Utskottet tycker att det är viktigt att de statliga ämbetsverk och inrättningar som är Senatfastigheters hyresgäster har tillräckliga anslag för att klara av kostnaderna för utrymmena, så att de anslag som är avsedda för den egentliga verksamheten inte behöver användas för att täcka hyreskostnader.

Ersättning för rovdjursskador

Utskottet konstaterar att skador förorsakade av stora rovdjur (björn, varg, järv och lodjur) ersätts med stöd av 87 § i jaktlagen (615/1993) i enlighet med statsrådets förordning (277/2000) om ersättning för rovdjursskadegörelse. Förordningen har tillämpats på utbetalning av ersättning för den rovdjursskadegörelse som har skett den 1 januari 2000 eller efter det. Med stöd av förordningen är det möjligt att inom ramen för budgeten ersätta ur statens medel skador på personer, trafik, odlingar, djur, lösöre och renar.

Ersättning för skadan betalas endast för den del som överskrider 250 euro. Samtliga skador som har skett till den skadelidande under samma kalenderår anses som ett skadefall. Den euromässiga begränsningen gäller inte ersättning för personskador.

Enligt inkommen utredning tillsatte jord- och skogsbruksministeriet 22.9.2004 en arbetsgrupp med uppgift att utreda till vilka delar 87 § i jaktlagen och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den bör ses över. Arbetsgruppen granskar bl.a. frågan om självrisken och meningen är att den ska lämna sitt förslag till jord- och skogsbruksministeriet senast 30.4.2005. *Utskottet anser det viktigt att åtgärder vidtas genast efter att arbetsgruppen har lämnat sitt förslag för*

att nödvändiga revideringar i bestämmelserna kan göras för att slopa självriskandelen.

Finansiering av utsädespotatisforskning vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) forskningsstation i Ruukki

I sitt svar (RS 101/2002 rd) till regeringens proposition med förslag till lagstiftning som har samband med ombildande av Centralen för utsädespotatis till ett aktiebolag (RP 70/2002 rd) förutsatte riksdagen att centralens verksamhet som är att forska i och utveckla produktionsteknik för högklassig utsädespotatis som särskilt lämpar sig för finländska nordliga förhållanden bör fortsätta vid MTT:s forskningsstation i Ruukki och att tillräckliga anslag bör anvisas årligen i statsbudgeten för potatisodlingens forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Jord- och skogsbruksutskottet tog i sitt utlåtande om regeringens proposition om statsbudgeten för 2004 (JsUU 6/2003 rd — RP 55/2003 rd) ställning till finansieringen av utsädespotatisforskningen vid forskningsstationen. Utskottet ansåg då att den tilläggsfinansiering på 300 000 euro som forskningsstationen behöver för utsädespotatisforskningen täcks med ett årligt tilläggsanslag under moment 30.21.21 i statsbudgeten. Med avvikelse från jord- och skogsbruksutskottets ursprungliga förslag beviljades ett tilläggsanslag på 150 000 euro och det beviljades endast för år 2004.

Forskningsstationens tilläggsanslag på 150 000 euro för 2004 för utsädespotatisforskning gjorde det möjligt för stationen att i samråd med olika intressentgrupper inleda ett forskningsprogram "Agrobioteknik i utsädespotatisproduktion" i april 2004. Programmet är ett näringsinriktat och tvärvetenskapligt program som består av både tillämpad forskning och grundforskning. Bland annat Technopolis Abp Bioforum, Helsingfors, Uleåborg och Åbo universitet, VTT/Elektronik, vissa enheter vid MTT samt företag inom potatisbranschen deltar i programmet. Forskningsprogrammet består av cirka 20 olika forskningsprojekt som har som mål att stöda och utveckla konkurrensförmågan och skapa ett bestående expertnätverk och kunskapskoncentration inom utsädespotatisbranschen samt att förstärka det internationella forsknings- och affärsnätverket.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet på nytt att den tilläggsfinansiering på 300 000 euro som MTT:s forskningsstation i Norra Österbooten behöver för utsädespotatisforskningen täcks med ett årligt tilläggsanslag under moment 30.21.21 i statsbudgeten.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 14 oktober 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Minna Lintonen /sd
Eero Lämsä /cent (delvis)
Reijo Paajanen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml
ers. Jari Leppä /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.